

ВПЛИВ РЕФОРМАЦІЙНОГО РУХУ НА ПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ В ЧЕСЬКОМУ КОРОЛІВСТВІ ЗА ПРАВЛІННЯ ЛЮДОВІКА II ЯГЕЛЛОНА

Ярослав АНДРУСЯК (Ужгород, Україна)

Андрусяк Ярослав. Вплив реформаційного руху на політичні відносини в Чеському королівстві за правління Людовіка II Ягеллона; 9 сторінок, кількість бібліографічних джерел 26, мова українська.

Резюме. У статті розкрито вплив реформаційного руху на політичні відносини в Чеському королівстві за правління Людовіка II Ягеллона (1516–1526 рр.). Лютеранство почало проникати в Чеське королівство в 1518–1523 рр. Це призвело до релігійних протистоянь та політичних суперечок, що стали наслідком політичної кризи в Чеському королівстві.

Ключові слова: Людовік II Ягеллон, Мартин Лютер, Томас Мюнцер, католики, чашиники, неочашиники, реформаційний рух.

На поч. XVI ст. в Чеському королівстві домінували дві релігійні течії: католики та утравісти. Ситуацію ускладнювала поява та поширення сектантського і реформаційного рухів. Особливістю чеського суспільства було те, що церковно-релігійні суперечки впливали на політичну ситуацію країни.

В основу статті лягли джерела релігійного характеру. У 1863 р. К. Ербен видав хроніку «Бартошова хроніка празька від 1524 аж до 1530 рр.» [6]. Це важливе джерело, у якому висвітлено події і перебіг Празького повстання 1524 р. Ще одним джерелом, що заслуговує на увагу і яке дає змогу охарактеризувати релігійну та політичну ситуацію, є «Спогади про Празький бунт 1524 р.», видану А. Резеком у 1881 р. [19]. Розробкою питання історії «Общини чеських братів» займався Ярослав Бідло, який опублікував архівні документи організації під назвою «Акти чеських братів» [4, 5].

У зарубіжній історіографії питанням церковно-релігійних відносин у Чеському королівстві кінця XV–поч. XVI ст. займалися: Я. Голл (*Goll*) [9], К. Крофта (*Krofta*) [11], Й. Мацека (*Macek*) [12, 13, 14], Р. Ржічар (*Řičan*) [20, 21], Ф. Шмахел (*Šmachel*) [24], та інші. Так, Я. Голл (1846–1929) – засновник позитивістського напрямку в чеській історіографії, досліджував політичну та релігійну історію Чехії XIII–XV ст., насамперед питання реформації та діяльність «Общини чеських братів». Досліджуючи умови виникнення «Общини чеських братів», він наголошував на значенні їх діяльності в житті чеського суспільства XV ст. і дійшов висновку, що поразки гуситів призвели до спаду реформаційного руху [9].

Заслуговує на увагу монографія Й. Мацека «Віра і релігія Ягеллонського віку» [14]. У дослідженні розкривається релігійна та духовна історія Чеського королівства за правління Ягеллонів (1471–1526). Автор розглядає

релігійні, культурні та соціальні передумови функціонування двох релігійних течій (католиків й утравістів) у тогочасному періоді. Релігійна історія в інтерпретації Й. Мацека подається в контексті політичних конфліктів, історії науки, релігійної літератури, університетських інтелектуальних дебатів, міжконфесійної толерантності та пошуку нових бачень і напрямків (гуманізму, аскетизму) свого розвитку.

Не менш важливе місце в дослідженні релігійного життя чеських земель займають праці оглядового характеру та праці, присвячені окремим аспектам цього питання. Це насамперед, статті, опубліковані в різних періодичних виданнях. Так, історію «Общини чеських братів» продовжив розвивати у своїх дослідженнях Р. Ржічар [20, 21].

В українській історіографії відзначимо статті Т.І. Волошин присвячені особливостям розвитку реформаційних течій та проникненню реформаційних ідей М. Лютера на землі Чеської корони [1, 2].

Названі дослідники розкривають основні моменти формування релігійного життя в чеських землях, аналізують такі питання, як суперництво між чашниками і католиками за права і свободи віросповідання, поширення реформаційних ідей тощо.

Однак, у згаданих роботах висвітлено лише окремі аспекти питань, пов'язаних із впливом реформаційного руху на політичні відносини в Чеському королівстві за правлінням династії Ягеллонів (1471–1526). Щодо української історіографії, то комплексні праці історичного характеру з вивчення цієї проблеми відсутні. Саме тому, метою нашої наукової студії є спроба висвітлити вплив реформаційного руху на політичні відносини в Чеському королівстві за правління Людовіка II Ягеллона (1516–1526).

Лютеранство почало проникати в Чеське королівство в 1518–1523 рр. Спочатку це були східні території королівства, де проживало етнічне німецьке населення. Починаючи з 1520–1523 рр. лютеранство поширюється у Верхніх Лужицях (Жітава, Згоржелці, Будіште), Силезії (Легніце, Явор, Стрзеліна, Вроцлав і т.д.). У 1524–1525 рр. лютеранство починає приймати шляхта Моравії і Богемії [7, s. 701-702; 12, s. 345-346; 1, с. 20].

Із поширенням лютеранства в 1519 р. виникли нові релігійні чвари та політичні суперечки. З'явилися проповідники, які поширювали різні вчення. Одним з таких проповідників був Матей Пустельник. Сам він був родом з м. Жатець, провів відлюдником декілька років у горах та прибув у Прагу і почав проповідувати. Був вигнаний місцевою владою, але здобув багато прихильників. Звинуватити його в ересі не могли, оскільки він вихваляв Мартина Лютера і проповідував суто за Євангелієм [18, s. 477-478]. Тінський парафіяльний священик Ян Подушка та його учень Вацлав Рождяловський теж почали проповідувати в Празі. Також проповідував і священик, колишній монах Ян Міруш. У Празі 24 серпня 1519 р. відбувся Синод утравістів, на якому наклали анафему на декотрі вчення Подушки та Міруша [7, s. 689; 2, с. 136].

Серед істориків існує багато припущень щодо виникнення нового релігійного руху. Ф. Палацький стверджує, що Лютер вже мав значну

кількість прихильників у Чехії і навіть черпав вчення із записів Яна Гуса. Серед передових лютеран у Чехії були священник Вацлав Початек і священник Мартін. Саме вони налагодили контакт із лютеранами. Незабаром із Німеччини прибули священники для проповідування нової віри [10, s. 260-262; 14, s. 111-113]. Зауважимо, що незважаючи на схожість віри з чашниками, лютеранство вважалось в Чехії новим напрямком і до них ставилися як до пікартистів (крайне ліве крило таборитів у період гуситського руху в Чехії у XV ст.).

До реальних релігійних суперечок і протиріч справа дійшла в 1521 р. Основна дискусія точилася довкола вчення М. Лютера (1486–1546). Важливий факт, що після смерті Яна Подушки його місце посів священник Вацлав. Його було вигнано з м. Теїн, і він почав проповідувати в інших містах. Після того, як Лютера визнали еретиком, більшість чашників підтримала його вчення. Відомо, що поки Лютер перебував на імперському з'їзді у м. Вормс (нім. Worms), від нього до Чехії приїхав Томас Мюнцер (1490–1525) [16, s. 116-163; 2, с. 136]. Чеське королівство було місцем, де нові релігійні вчення могли отримати прихильників. Пани запросили його до Карлового університету. Хроністи подають неоднозначні твердження щодо цього питання. Одні стверджують, що його прислав Лютер, інші – що він прибув на запрошення чеських панів. Саме його приїзд став причиною скликання у Празі у 12 квітні 1521 р. Синоду утраквістів. Його очолив Празький адміністратор М. Вацлав Шішманек із Літоміште [10, s. 262-264]. Прийнято важливе рішення, за яким чеські чашники відмежовувалися від «Общини чеських братів» і німецьких реформаторів. Відзначимо, що Томас Мюнцер опублікував «Празький маніфест», в якому виклав основні положення свого революційного вчення і розуміння реформації. Мюнцер закликав шахтарів Чехії відродити бунтівні традиції таборитів, але влада вислала його з країни (чехи не сприйняли його вчення) [7, s. 691; 16, s. 116-163].

Станом на 1522–1523 рр. поштовх до протистояння дали різні релігійні угруповання, які втрутилися у боротьбу за владу. Як зазначає хроніка: «Нові народні рухи виникали щодня з різних сторін, і ніхто не знав, що принесе день наступний... Із суміші католицизму й інаковірства, чашницької та пікартської віри, лютеранства та сектантства кожен вибирав і проповідував для спасіння своєї душі те, що йому лежало ближче до серця та гаманця» [18, s. 528].

Проти реформаторів виступив пан Зденек Лев із Рожміталя, якого надзвичайно поважали і чашники. Ще в 1522 р. адміністратор чашників В. Шішманек із деякими священниками звернувся до короля з проханням, щоб їх справи вирішував пан Лев із Рожміталя (католик), бо вони не бажають бути під владою лютеран. Смерть Мартіна-Вацлава Шішманка вплинула на подальшу політичну та церковну ситуацію країни. За таких обставин у Празі всю владу отримав Ян Главса – суддя королівських міст [7, s. 697].

Після смерті В. Шішманка було скликано новий з'їзд на 26 серпня 1523 р., на якому адміністраторами було обрано 4 особи: М. Гавела Цагеру

(колишній отець Жатецький, який провів останні три місяці у М. Лютера), університетського професор М. Яна Кулата Пржештіцького, декана і князя Яна Чеськобродського та Лоунського священика князя Індржіха.

Боротьбу за владу ускладнювало розмаїття релігійних течій. Передусім спільну мову зі своїми колегами не міг знайти М. Гавел Цагера, який, повернувшись від М. Лютера з Віттенбергу (нім. Lutherstadt Wittenberg), почав відстоювати його вчення. Не викликає сумніву той факт, що М. Лютер мав багато друзів серед чеських панів. На думку Ф. Палацького, серед усіх слов'янських народів чехи здавалися найбільше готовими прийняти нове вчення, яке на початку XVI ст. почав проповідувати Мартін Лютер. Чашники, які становили більшість населення Богемії, все ще не мали єпископа і марно вимагали від Папи затвердити компактати. М. Лютер за допомогою М. Гавла Цагери опублікував листа «До громади празької», в якому закликав чехів переглянути свої права та обрати собі свого єпископа. Завдяки цьому листу М. Гавлу Цагері вдалося очолити адміністрацію чашників та отримати підвищення на Тінській парафії. Зауважимо, що найміцнішими були стосунки Лютера з «Общиною чеських братів», яких він сам називав «Валденські брати». «Общину чеських братів» також приваблювала доктрина Лютера, яка багато в чому, зокрема у вченні про Церкву, Священство й Літургію, майже збігалася з їхніми поглядами. Через лютеранових послідовників у червні 1523 р. в Літомишлі у Павла Олівецького були надруковані і чеською мовою перекладені «Тези М. Лютера, та його промови». Їхні посланці прибули до німецького реформатора, і між їхнім лідером Лукашем та Лютером виникла жвава дискусія з приводу вчення про причастя та інші таїнства. Однак братчики не бажали вважатися лютеранами, відстоюючи власне вчення про перетворення хліба й вина, таїнства, celibat священиків і необхідність добрих справ для спасіння душі. Відзначимо, що бажаного об'єднання не сталося [18, s. 531].

Популярність Лютера сприяла поширенню реформаторської віри в Чехії. Із дозволу короля та за головування князя Карла Мінстерберзького 29 січня 1524 р. був скликаний з'їзд чашників у Празі. Гавел Цагера став єдиним адміністратором чашників та схвалено 20 статей віри: про святість, свята, обряди і т.д. Відкладено питання celibatu священиків. Зауважимо, що простий народ не погоджувався зі змінами [18, s. 533-535].

У питаннях віросповідання чеський народ поділявся на дві течії: Главсову і Празьку – консервативних чашників [26, s. 549-572]. Перша реакція проти змін відбулася 13–14 березня 1524 р. при оновленні міських рад у Празі [17, s. 120]. Першим коншелом став Ян Пашек. Було організовано комісію з урядовців і суддів та 11 травня 1524 р. виголошено рішення в 10 статтях. У них відстоювалася чашницька догматика. Проти виступили 18 священиків на чолі з єпископом Мартинком Бетлемським. Празька громада 17 травня 1524 р. зібралася біля ратуші і погодилася визнати новий закон. Почався рух як проти пікартів, так і проти лютеранів [7, s. 699].

Вчення М. Лютера продовжувало поширюватися серед радикальних чашників, які утворили сильну спільноту, названу в історіографії

неочашниками. У листі до празького магістрату М. Лютер радив їм висвячувати власних священиків. На церковному Синоді, скликаному 1524 р., більшість неочашників проголосували за впровадження деяких лютеранських практик, проте невдовзі міське урядування перейшло до консерваторів і провідних проповідників неочашництва вигнали з Праги. Консервативна течія чашників звернулася до чеських католиків, і обидві сторони зобов'язалися дотримуватися компактатів та боротися з братчиками. Розпочалися переговори з папським легатом щодо визнання правовірності Церкви чашників та її унії з Римом. Непохитність Риму знову стала на заваді примиренню.

Зауважимо, що лютеранство поширювалося і серед угорців. Оскільки реформаційні ідеї проникали в Угорське королівство насамперед через територію північно-східної, так званої Верхньої Угорщини, то Мукачівська єпархія не лише мала контакти з реформаційним рухом, але й була в якійсь мірі під її впливом. За правління Владислава II та Людовіком II Ягеллонів були видані грамоти і декрети, що надавали привілеї Мукачівському і Грушівському монастирям. Як не парадоксально, але Ягеллони вбачали у православ'ї протидію як поширенню реформаційних ідей, так і турецької агресії [3, с. 149-150].

Непослідовна церковно-релігійна політика династії Ягеллонів відвернула підтримку з боку угорських станів. Політична ситуація змусила Людовіка II відреагувати, скликавши з'їзд на 13 липня 1524 р. Про цей з'їзд записів не збереглося, однак, за свідченнями деяких осіб, він закінчився домовленістю про спільну боротьбу проти лютеранства. Архієпископ Салкан (призначений від 6 травня 1524 р.), котрому король Людовік II надав великі повноваження не лише в Угорщині, але й у Чехії, не пропустив можливості виступити як проти лютеранства, пікартів, так і взяти участь у введенні чашників до Римської церкви. Як наслідок, прихильники Реформації були розколоті, сторона ж реакції підтримана архієпископом Сакланом [18, s. 537].

Рух проти лютеран у Чехії був представлений такими трьома відомими особами, як Гавел Цагера, Ян Пашек і коншел Сигізмунд Ванічковський (званий «пан Сіга») [23, s. 33-42]. Зауважимо, що між ними було обговорено питання «Празького повстання». Бургмістром Праги був М. Брікці з Ліцка, колишній університетський професор, пізніше автор «Міських прав Чеського королівства». Його противники таємно озброювалися та збирали людей для повстання (католики і чашники були в меншості). Зранку 9 серпня 1524 р. на центральній прощі міста зібралося багато міщан. Пан Сіга, заручившись їхньою підтримкою, привселюдно звинуватив присутніх там старостів у зраді, захопивши таким чином владу у місті, навіть не давши висловитися присутньому там Брікцієві, якого разом із іншими було кинуте до в'язниці [7, s. 700; 14, s. 114-117; 13, s. 317; 25, s. 242; 6, s. 145-167].

Того ж дня старші коншели та старости зібралися на нараду і написали листа про нещодавні події не тільки королю, але й панам: «Деякі особи віру нашу християнську хочуть ліквідувати, вони проти нас приймають рішення, організували вночі таємну нараду, тому ми вранці зібралися й

запобігли з Божою поміччю цьому і без кровопролиття захистили віру нашу християнську та наші шиї» [18, s. 541; 19, s. 5-46]. У наступні дні усіх підозрюваних ув'язнили. Таким чином відбувся переворот так звана «Третя Празька дифенестрація», який Й. Мацек вважає більше заколотом та приходом до влади диктатури Пашка [13, s. 318, 320; 26, s. 557; 8, s. 297-299].

Події у Празі, здійснені М. Пашком та його соратниками, все-таки заохочувалися при королівському дворі у Буді. Протистояв цим настроям Егерський архієпископ Ласло Салкаї (Саклан, 1522–1524), якого підтримував Папа Клемент VII (1523–1534) [258, s. 698]. У своїх листах від 6 жовтня 1524 р. Папа нагадав королю та королеві, що від їхньої підтримки католиків у Чехії залежить і його підтримка у боротьбі проти турків. Король наказав Карлу Мінстерберзькому організувати у Празі в день свого приїзду (планував прибути 11 листопада 1524 р.) з'їзд міського стану [13, s. 319].

Тим часом прихильники Пашка 31 жовтня 1524 р. прийняла рішення, за яким кожен пражанин мав підписати документ про визнання чашницької віри (відповідно і себе чашником). Всіх, хто противився цьому рішенню, було вигнано. Карл Мінстерберзький, прибувши до Праги в листопаді 1524 р., не наважився судити пражан, тому надіслав їхні скарги до короля в Буду. Чашники хотіли знову перейти до Римської церкви і цьому сприяв Саклан. Таким чином, релігійне питання залишилося відкритим. Зауважимо, що спираючись на Рим, Людовік II позбавив себе підтримки і в Чехії, яка була більш реальною [18, s. 543-544].

Серед чеських і німецьких істориків домінують дві думки, а саме: чи вважати нові ідеї лютеранством, чи проявом радикального чашництва. Автор підтримує думку, що далеко не кожний, хто в Чеському королівстві симпатизував ідеям лютеранства, насправді був лютераном, більшість відстоювала принципи радикального чашництва.

Станом на 1525 р. в Чеському королівстві релігійні відносини покращилися. На з'їзді, який тривав від 25 січня по 10 лютого 1525 р., було прийнято рішення про «єдність та зрівняння віри», якого чашники домагалися вже понад 80 років (підтверджено компактати). Події надалі розгорталися досить напружено. Був проголошений 9 серпня 1525 р мандат короля про амністію. За таких обставин у Буду прибули представники чеських католицьких станів і утраквістів. Вони привезли угоду щодо «зрівняння віри» на чеських землях. Її мали затвердити король і папський легат. Виступаючи, пан Лев підтвердив визнання чашницької віри: «Ті, що приймають у нас кров і тіло Боже, є справжніми християнами і синами Св. церкви». Це також підтвердив представник рицарського стану Ян Пашек. Цю угоду було підтверджено від імені короля Людовіка II Сакланом та легатом [22, s. 99-106].

Відбулася угода між чеськими католиками і чашниками з одного боку та Римською церквою з іншого. Проти угоди протестувало 16 панів та 550 рицарів. Незважаючи на ці обставини, залишилося чекати підтвердження консиліуму та Папи Римського. За надання булли Папа вимагав повернення протягом 6 років церковних земель у Чехії, що викликало хвилю протестів

[18, s. 554; 7, s. 690]. Можна стверджувати, що на цьому етапі було вирішено релігійне протистояння і зрівняно у правах чашників із католиками.

Отже, протягом правління Людовіка II Ягеллона відбувалися спроби примирення чеської церкви з Папою Римським. У 1525 р. Папа Римський підтвердив компактати внаслідок чого було підписано угоду між чеськими католиками і чашниками з одного боку та Римською церквою з іншого. На поч. XV ст. відбувалася боротьба з сектантським рухом. Не менш гостро стояла проблема поширення реформаційного руху. Щодо питання із лютеранами, то за правління Людовіка II Ягеллона воно залишилося відкритим. Із приходом до влади династії Габсбургів розпочнеться контрреформація, і релігійні суперечки продовжаться.

Таким чином, вплив реформаційного руху на політичну ситуацію в Чеського королівства був значним. Релігійні суперечки були тісно пов'язані з політичними проблемами і мали вплив на діяльність вищої шляхти та станово-представницьких органів влади. Наслідком церковно-релігійних суперечок стане політична криза в Чеському королівстві, що призведе до поразки у битві під Могачем (1526 р.) та загибелі останнього представника чесько-угорської лінії династії Ягеллонів Людовіка II.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волошин Т. Особливості розвитку реформаційних течій в землях Корони чеської на початку XVI ст. / Т.І. Волошин // Історичний архів : наукові студії / Чорноморський держ. ун-т ім. Петра Могили, Ін-т Української археог. та джерелознавства ім. М. С. Грушевського Нац. акад. наук України. – Миколаїв: [б. в.], 2011. – Вип. 7. – С. 20–23.
2. Волошин Т. Проникнення реформаційних ідей Мартина Лютера на землі Чеської корони / Т.І. Волошин // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Історія. – Ужгород : Говерла, 2010. – Вип. 24. – С. 134–138.
3. Пронин В. История Православной Церкви на Закарпатье / В. Пронин. – Свято-Николаевский Мукачевский монастырь, 2005. – 524 с.
4. Akty Jednoty bratrské / J. Bidlo. – Brno : Historické komise pri Matici moravské, 1915. – Svazek 1. – 704 s.
5. Akty Jednoty bratrské / J. Bidlo. – Brno : Historické komise pri Matici moravské, 1923. – Svazek 2. – 290 s.
6. Bartošova Kronika pražská od léta páně 1524 až do konce léta 1530 : dle dvou rukopisů cís. veřejné knihovny Pražské / K.J. Erben. – Praha : Nákladem kněhkupectví Bedřicha Tempského, 1863. – 375 s.
7. Čornej P., Bartlová M. Velké dějiny zemí Koruny České (1437–1526) / P. Čornej, M. Bartlová. – Praha-Litomyšl : Paseka, 2007. – Svazek VI. – 839 s.
8. Denis A. Konec samostatnosti České / A. Denis. – Praha : Šolc a Šimáček, 1932. – Díl I. – 301 s.

9. Goll J. Některé prameny o bouři Pražské r. 1483 a 1484 // Zprávy o zasedání KČSN 1877. – Praha, 1878. – S. 175–184.
10. Hrejsa F. Dějiny křesťanství v Československu IV. Za krále Vladislava a Ludvíka. Před světovou reformací a za reformace / F. Hrejsa. – Praha : HČEFB, 1948. – 368 s.
11. Krofta K. Dějiny Československé / B. Janda. – Praha : Sfinx, 1946. – 914 s.
12. Macek J. Jagellonský věk v českých zemích (1471–1526) / J. Macek. – Praha : Academia, 2001. – Díl 1/2. – 561 s.
13. Macek J. Jagellonský věk v českých zemích (1471–1526) / J. Macek. – Praha : Academia, 2002. – Díl 3/4. – 599 s.
14. Macek J. Víra a zbožnost jagellonského věku / J. Macek. – Praha : Argo, 2001. – 488 s.
15. Matějek F. Feudální velkostatek a poddaný na Moravě s přihlédnutím k přilehlému území Slezska a Polska. Studie o přeměnách na feudálním velkostatku v 2. polovině 15. a v 1. polovině 16. století. / F. Matějek. – Praha : ČSAV, 1959. – 511 s.
16. Maur E. Tomáš Müntzer / E. Maur. – Praha : Univerzita Karlova, 1993. – 278 s.
17. Mezi Václavem Královským z Želetavy a braty Vencelíky z Vrchovišť o nedostiučinění smlouvě, 1524, 13. dubna (April) / J. Čelakovský (ed.) Registra soudu komorního z let 1524–1526 // Archiv český 33. – Praha, 1918. – S. 120.
18. Palacký F. Dějiny národu českého v Čechách a na Moravě / F. Palacký. – Praha : L. Mazáč, 1930. – Díl V. – 578 s.
19. Rezek A. Paměti o bouři pražské, roku 1524. – Praha : Nákladem Král. české společnosti nau, 1881. – 46 s.
20. Řičan R. Dějiny Jednoty bratrské / R. Řičan. – Praha : Kalich, 1957. – 518 s.
21. Řičan R. Jednota bratrská // Sborník k pětistému výročí založení. – Praha : Kalich, 1956. – S. 51–118.
22. Skýbová A. Česká šlechta a jednání o povolení kompaktát r. 1525 // Proměny feudální třídy v Čechách v pozdním feudalismu. – Praha : Univerzita Karlova, 1976. – S. 81–112.
23. Šimák J. Ziga Vaníčkovíc, účastník bouře pražské r. 1524 // ČČM 78. – 1904. – S. 33–42.
24. Šmachel F. Epilog husizské revoluce. Pražské povstání 1483 // Acta reformationem Bohemicam illustrantia 1. – Praha, 1978. – S. 45–127.
25. Tomek V. Děje království českého / V. Tomek. – Praha : Fr. Řivnáč, 1885. – 370 s.
26. Tomek V. Dějepis města Prahy X / V. Tomek. – Praha : Fr. Řivnáč, 1894. – 632 s.

THE INFLUENCE OF THE REFORMATION MOVEMENT ON THE POLITICAL RELATIONS IN THE CZECH KINGDOM DURING THE RULE OF LOUIS II JAGIELLON

Jaroslav ANDRUSYAK (Uzhhorod, Ukraine)

Summary. *The article reveals the influence of the Reformation movement on the political relations in the Czech Kingdom during the rule of Louis II Jagiellon (1516–1526). Lutheranism began to penetrate into the Czech Kingdom in 1518–1523. It caused the religious oppositions and political disagreements which led to the political crisis in the Czech Kingdom.*

Key words: *Louis II Jagiellon, Martin Luther, Thomas Müntzer, Catholic, Utraquists, Neoutraquists, Reformation movement.*